

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: a) N. A., státní příslušnost X
b) S. S., státní příslušnost X
t. č. obě bytem X
obě zastoupeny Mgr. Vratislavem Tauberem,
advokátem se sídlem náměstí 28. října 1898/9, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 21. 8. 2019, č. j. OAM-163/ZA-ZA11-ZA13-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2019, č. j. OAM-163/ZA-ZA11-ZA13-2019, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyním náhradu nákladů řízení ve výši 16 456 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyň, Mgr. Vratislava Taubera, advokáta, se sídlem náměstí 28. října 1898/9, 602 00 Brno.

O d ů v o d n ě n í :

- I. Vymezení věci

1. Žalobkyně včasnou žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“) brojily proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2019, č. j. OAM-163/ZA-ZA11-ZA13-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o žádosti žalobkyně tak, že se žalobkyním mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Žalobkyně se domáhaly zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného s tím, aby soud po jeho zrušení věc vrátil zpět žalovanému k dalšímu řízení.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí žalovaný hodnotil skutkový příběh žalobkyň zachycený ve správním spisu ve vztahu k právní úpravě obsažené v ustanovení zákona o azylu (§ 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b daného zákona).
3. Žalobkyně ad a) podala jménem svým a jménem žalobkyně ad b) dne 14. 2. 2019 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Žalobkyně ad a) uvedla, že se narodila v obci Bžní v Arménii, nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani nebyla jinak politicky aktivní, je vdaná a má tři děti. Manžel žalobkyně ad a) je arménské státní příslušnosti a v ČR pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, žije v X. Žalobkyně ad b) se narodila v X, je arménské státní příslušnosti, v současnosti se nachází se žalobkyní ad a). Žalobkyně ad a) má dále dva syny, kteří jsou arménské státní příslušnosti, pobývají v ČR na základě povolení k trvalému pobytu a bydlí se žalobkyní ad a) a jejím manželem v X. Posledním místem bydliště žalobkyně ad a) byla obec Bžní v Arménii, žalobkyně ad b) však na dané adrese nikdy nebydlela, narodila se až v ČR. Ke zdravotnímu stavu žalobkyně ad a) uvedla, že u ní i u dcery je dobrý. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně ad a) sdělila, že žádá kvůli sloučení rodiny.
4. V průběhu pohovoru k žádosti, provedeném dne 19. 2. 2019, žalobkyně ad a) sdělila, že v předchozím řízení v roce 2017 žádala o mezinárodní ochranu ze stejného důvodu jako v současnosti. Žalobkyně ad a) zde má rodinu, manžel se syny mají v ČR povolení trvalý pobyt, jí a žalobkyni ad b) skončila platnost víza. Svou předchozí žádost vzala zpět, aby získala vízum, které jí však bylo zamítnuto. Vízum si každé dva měsíce prodlužovala, ale pak dostala dopis, že vízum už nebude prodlouženo. Od roku 2017 měla žalobkyně ad a) překlenovací vízum, poslední vízum měla od 18. 1. 2019 do 17. 4. 2019. V posledních letech jí byla poskytnuta víza za účelem sloučení rodiny. Všechny děti žalobkyně ad a) se narodily v ČR. V Arménii má žalobkyně ad a) sestry a otce, se kterými je v kontaktu. Když se žalobkyně ad a) dozvěděla o neprodloužení posledních víz, jediné východisko pro ni bylo požádat o mezinárodní ochranu. Správní vyhoštění jí uděleno nebylo. Žalobkyně ad a) nevěděla, zda by si mohla pobyt v ČR legalizovat i jiným způsobem než žádostí o mezinárodní ochranu. Do Arménie by se vrátit nemohla, protože zde má rodinu, děti chodí do školy a do kroužků, znamenalo by to rozpad rodiny. Celá rodina by se rovněž do Arménie vrátit nemohla, protože se již v ČR integrovala. Na otázku, zda jí či žalobkyni ad b) v Arménii hrozí nějaké nebezpečí, odpověděla negativně. Při návratu do vlasti by žalobkyně ad a) nemohla počítat s pomocí rodiny. Na podporu svých tvrzení předložila žalobkyně ad a) kopii oddacího listu a rodné listy dětí. Zástupce žalobkyně ad a) uvedl, že vytržení žalobkyň ze současného rodinného prostředí a sociálního zázemí

by znamenalo způsobení vážné újmy v podobě porušení mezinárodních závazků ČR, konkrétně Úmluvy o lidských právech a Úmluvy o právech dítěte. V daném případě byly dle jeho názoru splněny podmínky doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu. Žalobkyně ad a) se celou dobu snažila jejich situaci řešit cestou zákona 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZPC“). Již dne 10. 5. 2016 nabylo právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu, což bylo 8 dní předtím, než žalobkyně ad a) porodila svého posledního potomka. Kvůli této situaci bylo opomenuto podání odvolání. Účelem žádosti o mezinárodní ochranu poté není legalizace pobytu, ale ochrana práv zaručených mezinárodními závazky ČR. S žalobkyní 2 nebyl s ohledem na její nízký věk samostatný pohovor proveden.

5. Žalovaný dovodil, že současná žádost žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany je již druhou v pořadí, přičemž řízení o první žádosti bylo v minulosti zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný následně považoval za objasněné, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyň je snaha pobývat v ČR společně s jejich rodinnými příslušníky, kteří zde mají povolen trvalý pobyt. Žalovaný při posouzení žádosti žalobkyň vycházel z jejich výpovědí, doložených materiálů a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Arménii.
6. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně neuvedly žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že by žalobkyně vyvíjely ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, přičemž nebyly ani pronásledovány pro uplatňování politických práv a svobod, tudíž jim azyl na základě tohoto ustanovení nebyl udělen.
7. Po provedeném správním řízení nedospěl žalovaný k závěru, že by žalobkyně mohly ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. K tvrzení žalobkyň ad a), že v ČR žije celá její rodina, žalovaný konstatoval, že výčet důvodů pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu je taxativní. Žalobkyně jsou arménské státní příslušnosti a národnosti, obě hovoří arménsky a hlásí se k arménské apoštolské církvi. Žalobkyně ad a) popřela, že by měly ve vlasti problémy se státními orgány nebo že by jim v Arménii hrozilo nebezpečí. Cílem žádosti žalobkyň je snaha legalizovat pobyt na území ČR, aby zde mohly pobývat se svojí rodinou. Mezinárodní ochrana je však právním institutem zcela výjimečným, jehož smyslem je poskytnout žalobkyním ochranu, nikoliv však ochranu před jakýmkoliv negativními jevy v zemi jejich původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu. Žalovaný proto neshledal důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.
8. Z výpovědí žalobkyň ani zjištění žalovaného nevyplývalo, že by byl v ČR udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobkyň, proto žalobkyně nesplnili důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny.
9. Stran udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu se žalovaný zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyň a přihlédl k jejich věku

a zdravotnímu stavu. Žalobkyně ad a) je dospělou, plně svéprávnou a praceschopnou osobou. Ona ani žalobkyně ad b) netrpí žádnými zdravotními problémy. Žalobkyně v ČR žijí v úplné rodině s manželem a dalšími dětmi žalobkyně ad a), kteří na území ČR pobývají na základě povolení k trvalému pobytu. V Arménii pobývá otec žalobkyně ad a) a její sourozenci. Žalovaný proto konstatoval, že u žalobkyň není nehumánní humanitární azyl neudělit. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobkyně nejsou zatíženy zákazem pobytu na území ČR, nic jim nebrání v tom, aby se krátkodobě vrátily do země své státní příslušnosti a pokusily se zlegalizovat svůj pobyt na území ČR skrze ZPC. Manžel žalobkyně ad a) a její děti jsou arménské státní příslušnosti, proto jim nic nebrání, aby svého práva na rodinný život využili na území Arménie. Rodina žalobkyň pobývajících v Arménii jim může pomoci, pokud by se do vlasti dočasně vrátily. O dva syny žalobkyně ad a), pokud by zůstali v ČR, se může postarat jejich otec. Podle informace MZV nadto nejsou občané Arménie po návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí vyslýcháni, obtěžováni nebo jinak pronásledováni. V případě žalobkyň proto žalovaný nezjistil zvláštní zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, proto jej žalobkyním neudělil.

10. Žalovaný následně posoudil, zda žalobkyně nesplňují důvody k udělení doplňkové ochrany.

Po zhodnocení výpovědi žalobkyní o okolnostech jejich pobytu ve vlasti před odchodem

ze země, posouzení jejich hlavních motivů k podání žádosti o mezinárodní ochranu a aktuálních informačních pramenů nedospěl žalovaný k závěru, že by jim v případě přestěhování se do Arménie hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný rovněž neshledal, že by žalobkyním v případě návratu do vlasti hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilní v situacích mezinárodního ozbrojeného konfliktu ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

11. Případné vycestování žalobkyň nepředstavuje dle žalovaného ani rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalobkyně ad a) žije v ČR od roku 2006, a to se svým manželem, s nímž má tři děti, které se narodily v ČR. Manžel žalobkyně ad a) a její dva nezletilí synové mají v ČR povolen trvalý pobyt. Žalobkyně disponovaly vízem za účelem sloučení rodiny, které jim ale nebylo prodlouženo, protože podaly žádost o mezinárodní ochranu, aby zde mohly s rodinou dále pobývat. Mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout cizinci mezinárodní ochranu automaticky. Žalovaný neshledal zpětnou integraci v zemi původu pro žalobkyně nemožnou a nelze vyloučit reálnou možnost případného následování ostatních členů domácnosti do země původu. Právo na společný život s ostatními členy rodiny není jejich případným přestěhováním do Arménie popřeno, neboť mohou společně pobývat v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu, což nemusí být na území ČR. Žalovaný si byl vědom, že každé nucené vycestování cizince do země původu může znamenat újmu v jeho soukromém životě, v případě žalobkyň byl však přesvědčen, že tato újma nemůže být natolik zásadní. Žalobkyně nejsou zatíženy zákazem pobytu na území ČR, nic jim nebrání v tom, aby se krátkodobě

vrátily do země původu a pokusily se zlegalizovat si pobyt na území ČR skrz ZPC. Žalovaný tak dovodil, že žalobkyně nesplňují zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. Ve správním řízení nevyplynulo, že by v ČR byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobkyň ve smyslu ustanovení § 14b zákona o azylu, proto jim doplňková ochrana dle tohoto ustanovení nebyla udělena.

III. Obsah žaloby

12. Žalobkyně ve své žalobě nejprve uvedly, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a napadené rozhodnutí zatížil vadou nesprávného právního posouzení. Základními důvody žádosti žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany je ochrana před nuceným vycestováním z území ČR, které by dosahovalo intenzity vážné újmy dle ustanovení § 14 odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu.
13. Žalobkyně ad a) v řízení poukazovala na skutečnost, že díky stavu, kdy v průběhu plynutí lhůty pro odvolání proti rozhodnutí, kterým byla zamítnuta žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, porodila dosud posledního potomka, opomněla podat odvolání a její pobytové oprávnění tak skončilo. Následně se snažila cestou ZPC legalizovat další pobyt, ovšem neúspěšně. Nejprve jí bylo uděleno vízum za účelem strpění pobytu, ale až na základě žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, navazující dlouhodobý pobyt však za účelem strpění udělen nebyl. Bylo jí sděleno, že je nutné, aby vycestovala do domovského státu a zde podala žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, na jejíž projednání je zákonný lhůta 270 dnů. Žalobkyně ad a) se tak dostala do situace, kdy má vycestovat, vzít s sebou žalobkyni ad b) a ponechat zde manžela a děti, z nichž jedno má 12 let, navštěvuje základní školu, druhé má 3 roky. Děti nikdy nebyly v domovském státě. Tento postup žalovaného byl v rozporu s mezinárodními závazky, když neudělil žalobkyním vízum za účelem strpění pobytu, když jejich vycestování nebylo možné.
14. Žalobkyně se domnívaly, že jejich vycestování způsobuje vznik vážné újmy v podobě rozporu s mezinárodními závazky ČR, plynoucími z Úmluvy o právech dítěte a Listiny základních práv a svobod. Je v rozporu se všemi zásadami humanity a lidskosti, ke kterým se ČR hlásí, když je nucena vycestovat matka tří plně integrovaných dětí do české společnosti, aniž by se jednalo o legitimní důvod, jako je například udržení veřejného pořádku. Žalobkyně ad a) se pokusila získat pobytové oprávnění cestou ZPC, bylo jí uděleno vízum za účelem strpění pobytu a podala žádost o udělení pobytu dlouhodobého za stejným účelem. Pokud by jí byl udělen, mohla po třech letech požádat o změnu účelu pobytu, a to za situace, kdy by mohla pečovat o své děti. Žalovaný však její právo a právo nezletilých dětí v řízení podle ZPC nerespektoval. Žalovaný v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany argumentoval rozsudkem Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 5 Azs 46/2008, podle něhož není důvod k tomu, aby správní orgán v řízení ve věci mezinárodní ochrany upřednostňoval Úmluvu o právech dítěte a Úmluvu o lidských právech. Za situace, kdy by žalovaný dodržel zmíněné mezinárodní smlouvy v řízení podle ZPC, lze s tímto

názorem souhlasit, nicméně v případě žalobkyň se tak nestalo. Napadené rozhodnutí není osamocené a je třeba jeho obsah vnímat v kontextu předchozího rozhodování žalovaného. Je to žalovaný, kdo způsobil stav, který vyžaduje ochranu žalobkyň podle zákona o azylu, neboť skutkové okolnosti, které popisovala žalobkyně ad a), jsou způsobilé k tomu, aby jí vycestováním vznikla vážná újma v podobě porušení mezinárodních závazků ČR.

15. Žalobkyně ad a) zdůraznila, že nemá a neměla v úmyslu obcházet ZPC tím, že bude zneužívat zákon o azylu. Z pochopitelných důvodů, způsobených těhotenstvím a porodem, ztratila oprávnění k pobytu na území ČR, a toto se jí nepodařilo za vynaložení veškerého možného úsilí získat zpět. Je v situaci, kdy jedinou možností je dovolávat se mezinárodních závazků ČR, a to u nezávislého soudu, u něhož se její věc ocitla poprvé.
16. Žalobkyně se rovněž domnívaly, že se žalovaný dostatečně nezabýval možností udělení humanitárního azylu. Právě vůči žalobkyně ad a) pečovat o svoji rodinu, v jejíž realizaci je jí bráněno nutností opustit území ČR a s tím související absencí možnosti brzkého návratu do ČR, má znaky jisté výjimečnosti a zřetele hodných důvodů. Žalovaný se však těmito okolnostmi nezabýval, respektive je hodnotil pouze okrajově, čímž zatížil rozhodnutí vadou spočívající v rozporu s ustanovením § 3 správního řádu.
17. Závěrem proto žalobkyně navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

18. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby a nesouhlasil s ní, neboť neprokazuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. V průběhu správního řízení bylo dle žalovaného objasněno, že tvrzenými důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyň je snaha pobývat v ČR společně s jejich rodinnými příslušníky, kteří zde mají povolen trvalý pobyt. K průběhu cesty z vlasti do ČR žalobkyně ad a) sdělila, že v roce 2010 letěla z Jerevanu přímo do Prahy, přičemž tehdy byla v Arménii pouze na návštěvě, v té době měla v ČR povolen dlouhodobý pobyt. Její dcera nikdy v Arménii nebyla, narodila se v ČR.
19. Žalobkyně ad a) sdělila, že nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyla politicky aktivní, ani nikdy nebyla členkou žádné politické strany, její dcera také ne. V případě žalobkyň ad b) je uplatňování politických práv objektivně nemožné s ohledem na její nízký věk a skutečnost, že v Arménii nikdy nepobývala. Žalobkyně ad a) rovněž popřela, že by jí nebo její nezletilé dceři v Arménii hrozilo nějaké nebezpečí, či by jim hrozilo pronásledování z důvodu uplatňování politických práv ve vlasti. Žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by žalobkyním v případě přestěhování se do Arménie hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
20. Žalovaný upozornil, že zákon o azylu nebyl nikdy konstruován jako forma legalizace pobytu na území ČR, ale jako výjimečný institut určený k pomoci uprchlíkovi, jenž se ocitl mimo svou vlast. Žalobkyně mají své právo na rodinný a soukromý život uplatňovat v rámci ZPC na území ČR, který je k tomu účelu určen.

21. Mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany je dále dle žalovaného specifickým institutem mezinárodněprávní ochrany, který slouží k ochraně osob před porušováním jejich nezákladnějších lidských práv, nikoliv k řešení situace osob, které hledají lepší životní podmínky nebo chtějí pobývat i s ostatními rodinnými příslušníky, kteří si ale vyřídili pobytové oprávnění na rozdíl od žalobkyň pomocí ZPC. Rovněž zdůvodnění neudělení humanitárního azylu považoval žalovaný za velmi podrobně odůvodněné.
22. Žalovaný tedy navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Řízení před správními soudy

23. Krajský soud nařídil na den 18. 2. 2021 ústní jednání. Na ústním jednání zástupce žalobkyň uvedl obdobné skutečnosti jako v žalobě a zdůraznil, že jejich vycestování by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
24. O podané žalobě rozhodl krajský soud rozsudkem ze dne 3. 6. 2021, č. j. 32 Az 44/2019 – 46, kterým žalobu zamítl. Krajský soud se zabýval tím, zda žalovaný správně posoudil žádosti žalobkyň o udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu či doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a odst. 1 a odst. písm. d) zákona o azylu. V souvislosti s humanitárním azylem se krajský soud ztotožnil s žalovaným, který s ohledem na rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobkyň dospěl k názoru, že jejich situace není v této souvislosti jakkoliv výjimečná či zvláštního zřetele hodná. Krajský soud uzavřel, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a žalobkyně se jej ani nedomáhaly. Ani rodinné vazby s osobami, které mají na území ČR oprávnění k trvalému pobytu, není důvodem zvláštního zřetele hodným ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Ohledně neudělení doplňkové ochrany pak krajský soud uzavřel, že vycestování žalobkyň nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR, neboť je jen na zvážení žalobkyň, jakým způsobem si dále upraví pobyt na území ČR. Žalobkyně dále podle krajského soudu neprokázaly, že by neudělením doplňkové ochrany ČR porušila své mezinárodní závazky z oblasti ochrany rodiny a práva na rodinný život, neboť právo na společný rodinný život žalobkyň s jejich rodinou nebylo neudělením mezinárodní ochrany popřeno, a rodina žalobkyň s nimi může pobývat v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu. Realizace záměru žít rodinným životem se nemusí nutně uskutečnit na území ČR. Ustanovení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Rodinné vazby na území ČR tedy nemohou založit důvod pro udělení doplňkové ochrany.
25. Proti rozsudku krajského soudu ze dne 3. 6. 2021, č. j. 32 Az 44/2019 – 46, podaly žalobkyně kasační stížnost. Přijatelnost kasační stížnosti odůvodnily tím, že krajský soud nesprávně posoudil otázku vzniku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Krajský soud se dále podle názoru žalobkyň nedostatečně zabýval jejich stupněm integrace ve společnosti a dopadem na tři nezletilé děti. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu udělení doplňkové ochrany může být výjimečně odůvodnitelné i v případech, kdy cizinec vytvořil takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem bylo již samotné vycestování z území ČR. Žalobkyně se dovolávaly i nejlepšího zájmu dítěte s ohledem na Úmluvu o právech dítěte, kdy vycestování žalobkyň ad a) se žalobkyní ad b) do země původu by znamenalo ponechat další dvě nezletilé děti bez matky s jejich otcem v ČR, anebo by žalobkyně ad a) musela sama se

třemi dětmi vycestovat do země původu a zpretrhat tak vazby s jejich otcem. Vycestování by také znamenalo finanční náklady, které si rodina nemůže dovolit. Není ani zřejmé, jak dlouho by trvala procedura získání pobytového oprávnění trvala, přičemž žalobkyně ad b) je desetiletá dívka, která se v ČR narodila, chodí zde do školy a Arménie je pro ni cizí zemí. Vycestování by tak znamenalo nepřiměřený zásah do osobního a rodinného života a narušilo by nejlepší zájem tří nezletilých dětí. V důsledku opomenutí nemohou žalobkyně požádat v ČR o pobytové oprávnění, jediný způsob, jak by mohly v ČR zůstat, představuje udělení doplňkové ochrany.

26. Následně byl vydán rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2022, č. j. 6 Azs 238/2021 – 35, kterým byl rozsudek krajského soudu ze dne 3. 6. 2021, č. j. 32 Az 44/2019 – 46, zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud konstatoval, že nemůže obstát východisko úvah krajského soudu založené na striktním pojetí, že existence rodinných vazeb nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Krajský soud byl povinen přezkoumatelně reagovat na žalobní námitky, zda se vzhledem k popsáním skutkovým okolnostem případu nejedná o výjimečnou situaci, kdy nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života bude již nutnost samotného vycestování žalobkyň z území ČR. Nejvyšší správní soud dále neshledal jako dostatečný způsob, jakým se krajský soud vypořádal s žalobním tvrzením, že se žalobkyně v důsledku administrativního opomenutí způsobeného situací s porodem dítěte dostaly do situace, kdy musejí vycestovat do země původu, v níž žalobkyně ad b) nikdy nežila a kde má žalobkyně ad a) minimální vazby. Znamenalo by to i faktické opuštění zbývající části rodiny a nepochybně zásah do rodinného a soukromého života. Nejvyšší správní soud pak nepovažuje za přezkoumatelný závěr krajského soudu, podle něhož právo na rodinný život nebude popřeno, neboť celá rodina může vycestovat společně a žít v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu. Krajský soud však tento závěr učinil v situaci, kdy otec a dva synové mají v ČR oprávnění k trvalému pobytu a v ČR dlouhodobě žijí, otec zde má zaměstnání, starší syn a žalobkyně ad b) zde plní povinnou školní docházku a jsou zde integrováni do společnosti. Podle Nejvyššího správního soudu krajský soud vůbec nehodnotil a nezabýval se faktickými překážkami vycestování do země původu. Krajský soud se rovněž nezabýval ani závazky plynoucími z Úmluvy o právech dítěte a zásadností kritéria nejlepšího zájmu dítěte.

VI. Nové posouzení věci krajským soudem

27. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
28. Krajský soud v Brně, vázán závěry Nejvyššího správního soudu, uzavřel, že žaloba je důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.
29. Žalobní body vymezené žalobkyněmi směřují zejména proti tvrzenému nesprávnému posouzení jejich žádosti o udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona

o azylu či doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

V mezích žalobních bodů zdejší soud uvedené rozhodnutí přezkoumal.

30. Ve vztahu k ustanovení § 12 písm. a), b), § 13 a § 14b zákona o azylu však v žalobě žádný konkrétní žalobní bod uveden nebyl. Soud tedy k tomu pouze obecně konstatuje, že se žalovaný správní orgán s ohledem na tvrzení žalobkyň ve vztahu k výše citovaným ustanovením zákona o azylu dostatečně vypořádal s veškerými zjištěnými skutečnostmi a řádně a podrobně je posoudil. Soud k věci dále doplňuje, že institut mezinárodní ochrany slouží osobám, které jsou v zemi původu pronásledovány ze zákonem stanovených důvodů, nebo jim v případě návratu do země původu hrozí vážná újma, a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoliv problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení mezinárodní ochrany lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 – 43).
31. Žalobkyně v žalobě rozporovaly především nesprávné právní posouzení skutkových zjištění ve vztahu k naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany dle ustanovení § 14 a § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.
32. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu platí, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
33. V souvislosti s humanitárním azylem se žalovaný ve správním řízení zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyň, přičemž bylo přihlédnuto také k jejich věku a zdravotnímu stavu. Žalobkyně ad a) je dospělou, zdravou, plně právně způsobilou a práceschopnou osobou. Žalobkyně ad b) je nezletilá a zcela zdravá. V ČR žalobkyně pobývají s manželem žalobkyně ad a) a jejími dětmi (tj. otcem žalobkyně ad b) a jejími sourozenci), kteří na území ČR žijí na základě povolení k trvalému pobytu. Žalobkyně mají v zemi svého původu rodinu, a to otce a sourozence žalobkyně ad b). Žalobkyně v žalobě i ve správním řízení netvrdily žádné speciální okolnosti hodné zvláštního zřetele. Přitom existenci rodinných vazeb žalobkyň na území ČR a snahu pobývat v ČR společně s jejich rodinnými příslušníky, kteří zde mají povolen trvalý pobyt, nelze v souladu s judikatorními závěry Nejvyššího správního soudu považovat za důvody pro udělení humanitárního azylu (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, a ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011), a konečně ani z obsahu správního spisu nebylo možné dovodit, že by situace žalobkyň byla v této souvislosti jakkoliv výjimečná či zvláštního zřetele hodná. K úpravě pobytu na území ČR by bylo možné v případě žalobkyň daleko efektivněji využít ZPC.
34. Ve shodě s žalovaným je třeba doplnit, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, ostatně žalobkyně se ani jeho udělení nijak výslovně nedomáhaly. Humanitární azyl je udělován pouze za výjimečných okolností v případech, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu a kdy by bylo zcela nehumánní

azyl neudělit. Nejčastějšími situacemi, kdy je azyl z humanitárních důvodů udělován, jsou případy těžké nemoci či zvláště těžkého postižení, kdy návrat konkrétní osoby do země jejího původu by pro ni představoval závažné a život ohrožující problémy. V případech žalobkyň však skutečnosti hodné zvláštního zřetele nebyly shledány. Životní situaci žalobkyň nebylo možné považovat za nikterak mimořádnou, protože s ohledem na výše provedený výklad nebyl jejich případ shledán případem zvláštního zřetele hodným ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Podle závěrů Nejvyššího správního soudu v jeho rozsudku ze dne 2. 9. 2015, sp. zn. 1 Azs 178/2015, platí, že „(...) humanitární azyl nebyl koncipován k poskytnutí ochrany v situacích obdobných situaci stěžovatele. Nejde o institut, který by měl být „záchrannou brzdou“, pokud jednotlivec vlastním přičiněním pozbyde příslušné pobytové oprávnění (...)“.

35. Pokud jde o soudní přezkum rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, pak takové rozhodnutí podléhá přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. V posuzované věci žalovaný řádně zjistil a posoudil osobní situaci žalobkyň, žalobkyně ničeho dalšího a podřaditelného pod uvedený azylový důvod netvrdily, a pokud žalovaný nevyvodil z tvrzení žalobkyň důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci. Pokud se jedná již konkrétně o shora uvedenou žalobní námitku uplatněnou žalobkyněmi v nyní projednávané věci, lze odkázat zejména na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2014, č. j. 1 Azs 10/2014 – 29, v němž bylo vysloveno, že „(...) manželství žadatele o azyl s občanem České republiky není zákonným důvodem, na jehož základě by stěžovatelce vznikl právní nárok na udělení azylu v ČR. Azyl za účelem sloučení rodiny je upraven v § 13 zákona o azylu a počítá s udělením azylu rodinnému příslušníku azylanta (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 – 55, publikovaný pod č. 28/2003 Sb. NSS). O popsanou situaci v případě stěžovatelky nešlo, neboť její manžel není azylantem, nýbrž je občanem České republiky. Samotná skutečnost, že stěžovatelka je manželkou občana České republiky, nemůže být podle citovaného rozsudku ani důvodem pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelčina tvrzení o tom, že nemůže být odloučena od své nezletilé české dcery pocházející z manželství s českým občanem, rovněž nejsou způsobilá účinně zpochybnit zákonnost rozsudku městského soudu v posuzované věci; relevantní by mohla být toliko pohledem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, nikoliv však v řízení o žádosti stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany. (...) Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaný i městský soud v souladu s citovanou judikaturou vyhodnotili, že samotné manželství s občanem České republiky ani její mateřství k nezletilé české dceři nemohou být bez dalšího důvody pro udělení azylu ani doplňkové ochrany.“ Obdobný závěr přitom učinil Nejvyšší správní soud již dříve v rozsudku ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 Azs 18/2005 – 35, ve kterém uvedl, že „(...) manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelova tvrzení o otcovství k nezletilé české dceři tedy jsou relevantní pohledem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, nemají však schopnost účinně zpochybnit zákonnost rozsudku krajského soudu ve věci podle zákona o azylu.“ (shodně též v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 – 55).
36. Krajský soud dále poukazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2011, č. j. 8 Azs 6/2011 – 100, v němž bylo konstatováno, že „(...) Nejvyšší správní soud ve svých

rozhodnutích již opakovaně vyslovil, že úmysl vstoupit do manželství s českým občanem a ani samotné uzavření manželství není relevantním důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Rodinné vazby cizince v České republice nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť instrumentem pro legalizaci pobytu takového cizince je zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, nikoliv zákon o azylu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 – 52). To samé platí i ve vztahu k doplňkové ochraně za účelem sloučení rodiny podle § 14b odst. 1 zákona o azylu. Dané ustanovení by bylo přitom možné aplikovat toliko za předpokladu, že by stěžovatelka byla rodinnou příslušnicí osoby požívající doplňkové ochrany. Udělení doplňkové ochrany českému občanu je ovšem z povahy věci vyloučena. Uzavření manželství s občanem České republiky není důvodem ani pro udělení humanitárního azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2003, č. j. 7 Azs 3/2003 – 36, nebo ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 – 55).“

37. Lze tedy uzavřít, že za situace, kdy ani manželství s občanem ČR není považováno setrvalou judikaturou za relevantní důvod pro udělení humanitárního azylu, dopadá nepochybně tento závěr rovněž na situaci žalobkyň, které mají snahu nadále setrvat na území ČR s jejich nejbližšími rodinnými příslušníky, kteří mají v ČR toliko oprávnění k trvalému pobytu. Na žalobkyněmi tvrzené skutečnosti tak navzdory jejich přesvědčení nelze hledět jako na okolnosti hodné zvláštního zřetele ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu.
38. Další žalobní bod se týkal neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, v čemž žalobkyně shledaly porušení mezinárodního závazku ČR, resp. porušení Evropské úmluvy o lidských právech, Úmluvy o právech dítěte, jakož i Listiny základních práv a svobod, a to v souvislosti se zasažením do práv na rodinný a soukromý život žalobkyň, jež by jejich vycestováním do země původu ztratily možnost kontaktu s rodinnými příslušníky.
39. Podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu *se udělí doplňková ochrana cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem.*
40. Podle ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu *se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.*
41. V nyní posuzovaném případě žalovaný konstatoval, že vycestování žalobkyň nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR, neboť mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout mezinárodní ochranu automaticky. Právo na společný život žalobkyň s ostatními členy jejich rodiny není popřeno jejich případným přestěhováním do Arménie, neboť společně mohou pobývat v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu, které nemusí být nutně na území ČR. Žalovaný dále konstatoval, že

v případě žalobkyní újma na soukromém životě způsobená nuceným vycestováním nemůže být natolik zásadní.

42. Uvedené závěry žalovaného jsou však v posuzovaném případě v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, a to vzhledem ke skutečnosti, že rodina žalobkyní, tedy manžel a synové žalobkyně ad a), resp. otec a bratři žalobkyně ad b), mají v ČR oprávnění k trvalému pobytu a v ČR dlouhodobě žijí, manžel zde má zaměstnání, starší syn a žalobkyně ad b) zde plní povinnou školní docházku a jsou zde integrováni do společnosti, nadto žalobkyně ad a) uvedla, že její rodina v Arménii by jí nemohla v případě návratu nijak pomoci a žalobkyně ad b) v Arménii nikdy nebyla.
43. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, na který odkazoval i žalovaný ve svém rozhodnutí „*při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR*“. Nejvyšší správní soud se v uvedeném rozsudku dále vyjádřil v tom smyslu, že ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011 – 47, www.nssoud.cz). Při stanovení rozsahu povinností státu je však nutno zvážit okolnosti konkrétní věci a posoudit, zda se nejedná o případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.
44. Doplnková ochrana podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu přitom může být udělena i v případech hrozícího porušení práva na soukromý a rodinný život, přičemž je vyhrazena pro mimořádné případy, kdy by již samotné vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky. Jelikož ČR je vázána jak Úmluvou, tak Úmluvou o právech dítěte, je pak nutno i v jejich světle posuzovat nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.
45. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 212/2020 – 44 je pak mj. uvedeno, že „*otázkou možného porušení čl. 8 Úmluvy vycestováním žadatele o mezinárodní ochranu a tedy případného udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu žadateli o mezinárodní ochranu se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28, nebo ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020 – 47). Nejvyšší správní soud rovněž již několikrát zdůraznil, že správní orgány jsou povinny zohlednit i mezinárodní závazky, které pro Českou republiku vyplývají z Úmluvy o právech dítěte (viz např. rozsudky ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 – 28, a ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019 – 33, publ. pod č. 4034/2020 Sb. NSS). Ačkoli se naposled zmiňovaná judikatura vztahuje primárně k rozhodnutím správních orgánů přijatým podle zákona o pobytu cizinců, musí být za situace, kdy zákon o azylu ukládá žalovanému povinnost udělit žadateli doplňkovou ochranu mj. v případě, kdy by jeho vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR (tedy např. s čl. 8 Úmluvy, jak je interpretován v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, či s Úmluvou o právech dítěte), přiměřeně uplatňována právě i na posouzení skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (srov. např. již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího*

správního soudu ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020 – 47, nebo rozsudek ze dne 25. 2. 2022, č. j. 5 Azs 82/2020 – 64“.

46. Co se pak týče kritéria nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, vyjádřil se Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019 – 33, č. 4034/2020 Sb. NSS tak, že je nutno rozlišovat, o jaký typ řízení se jedná – zda se jedná o „1. řízení, jejichž účelem je upravit přímo práva a povinnosti dítěte právě jakožto dítěte, 2. druhá kategorie představuje řízení, jejichž účelem je upravit práva a povinnosti dítěte, která se však bezprostředně nedotýkají jeho statusu dítěte, 3. třetí kategorie jsou řízení, jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte (přímo rozhodovat o jeho právech a povinnostech), ale která mají na dítě zprostředkovaný právní dopad, neboť jejich výsledek je nutně a nepominutelně spojen s navazující změnou právního postavení dítěte, a 4. poslední kategorii představují ta řízení, jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte ani na ně nemají zprostředkovaný právní dopad, ale dopadají na ně fakticky“. Kritérium nejlepšího zájmu dítěte v daných řízeních hraje různou roli. „U první kategorie je nejlepší zájem dítěte zcela logicky prakticky vždy rozhodujícím kritériem, jež musí být vzato v úvahu. U druhé kategorie je rovněž kritériem zásadním, nicméně může být převáženo konkurujícím zájmem nebo dostatečně významným zájmem veřejným. Ve vztahu k třetí kategorii (...) uvedl, že zde se otevírá širší prostor pro převážení jiným konkurujícím zájmem než u druhé kategorie, neboť se zde „nestřetává jen zájem dítěte na jedné straně a jiný zájem na straně druhé, ale zájem dítěte je jen jedním, byť nepochybně významným, z vícera zájmů různých dalších subjektů, mezi kterými je třeba vyvažovat a které mohou být stejně významné či dokonce významnější.“ Pro úplnost pak ve vztahu ke čtvrté kategorii uvedl, že zde není zásadně povinností rozhodujícího orgánu k nejlepšímu zájmu dítěte přihlížet, ledaže pozitivní právní úprava výslovně s ochranou zájmů dítěte počítá.“
47. K otázce faktických překážek vycestování se pak Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28, č. 2836/2013 Sb. NSS, podle něž je třeba se zabývat se nejen případnými právními, ale též faktickými překážkami vycestování celé rodiny do země původu, mezi něž může patřit např. nedostatek finančních prostředků rodiny spojený s absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Případně je třeba zabývat se rovněž tím, zda má žadatelka možnost získat jiné oprávnění k pobytu na území České republiky, než je mezinárodní ochrana. Zpravidla se však nelze spokojit s pouhým konstatováním, že žadatelka i její rodinní příslušníci mají občanství země původu, a tedy tam mohou společně odcestovat a existenci rodiny tím zachovat.
48. Žalovaný tedy měl zvážit i ty okolnosti, za kterých by byla již pouhá nutnost vycestování z ČR zásahem do rodinného či soukromého života a rovněž zásahem do nejlepších zájmů nezletilých dětí, přičemž v nyní posuzovaném případě takové okolnosti, které by v případě vycestování žalobkyň do země původu nastaly, dány jsou.
49. Jak je uvedeno již výše, rodina žalobkyň je v ČR výrazně integrována, manžel žalobkyně ad a) (tj. otec žalobkyně ad b) má v ČR zaměstnání a rodinu finančně zabezpečuje, žalobkyně 2 a její starší bratr zde vykonávají povinnou školní docházku. Uvedené skutečnosti pak lze považovat za faktické překážky vycestování, neboť je zřejmé, že reintegrace rodiny v zemi původu by po tolika letech pobytu v ČR byla problematická, obzvláště v nastíněné situaci, kdy je rodina integrována v ČR a má v ČR faktické dlouhodobé vazby, otec zde má zaměstnání a rodinu živí. Je přitom nutno také

uvést, že žalobkyním by se v zemi původu nedostalo pomoci od rodiny, žádné další vazby v zemi původu nemají a žalobkyně ad b) tam ani nikdy nebyla.

50. Uvedené rodinné vazby tedy měl vzít žalovaný v potaz a posoudit celkovou situaci žalobkyň, tedy jakým způsobem jsou v ČR integrovány, jaké zde mají rodinné vazby, jaké mají vazby v zemi původu, jakým způsobem by jejich vycestování dopadlo na život zbytku jejich rodiny, která má v ČR povolen trvalý pobyt, stejně jako to, zda by vycestování neznamenal pro rodinu nepřiměřené finanční náklady.
51. Zájem na zachování vazeb dětí v ČR, kdy se zde všechny děti žalobkyně ad a) narodily a žalobkyně ad b) a její starší bratr zde již vykonávají povinnou školní docházku, je pak natolik zásadní, že bylo třeba tyto skutečnosti při rozhodování zohlednit. Otázku toho, zda dát zcela přednost nejlepšímu zájmu dítěte, je nutno posoudit zejména ve vztahu k žalobkyni ad b), která je napadeným rozhodnutím přímo dotčena a v případě vycestování by byla nucena opustit zemi, ve které se narodila, přerušit v ČR školní docházku a především přerušit kontakt se svým otcem a případně i s bratry, pokud by vycestovala sama s žalobkyní ad a). Nicméně je nutné rovněž vzít dále v potaz i nejlepší zájmy ostatních dětí žalobkyně ad a), které by byly dotčeny zprostředkovaně – buď skrze nutnost vycestovat z ČR s celou rodinou a přerušit sociální a jiné vazby vytvořené v ČR a v případě staršího syna i školní docházku, popř. pokud by žalobkyně ad a) musela vycestovat na nějakou dobu do země původu, by děti byly dotčeny tím, že by byl přerušen jejich kontakt s matkou, na jejíž péči jsou zvyklé. Ve všech variantách by však žalobkyně ad b) i její bratři byli přímo zasaženi absencí jednoho z rodičů, popř. by museli opustit ČR, v níž mají vytvořeny zásadní vazby.
52. Rovněž je nutno vzít v potaz, že ke stavu, kdy žalobkyním byla zamítnuta žádost o prodloužení platnosti povolení k trvalému pobytu, došlo na základě administrativního opomenutí způsobeného po porodu posledního potomka žalobkyně ad a). Na základě toho pak lze považovat situaci žalobkyně ad a) za mimořádnou v tom smyslu, že zjevně neměla v úmyslu nějakým způsobem obcházet ZPC, ale skutečně došlo k pochybení z důvodů pochopitelných, a i z tohoto pohledu by nutnost vycestování mohla být posouzena jako nepřiměřený formalismus, pokud žalobkyně ad a) v nyní nastalé situaci už neměla jinou možnost než požádat o mezinárodní ochranu.
53. Na základě výše uvedeného tak nelze než dojít k závěru, že v případě žalobkyň by již samotným vycestováním mohlo dojít k zásahu do práva na rodinný a soukromý život, neboť obě žalobkyně i zbývající členové jejich rodiny jsou na území ČR natolik integrováni, že varianta navrhaná žalovaným na společné přesídlení rodiny do Arménie by již mohla být zásadním zásahem do práva na rodinný a soukromý život a rovněž zásahem do nejlepších zájmů dětí, které se na území ČR narodily, žijí zde celý svůj život, popř. zde plní povinnou školní docházku, a to jak nezletilé žalobkyně ad b), tak jejich nezletilých sourozenců. Žalovaný tedy v dalším řízení posoudí, zda by samotné vycestování nebylo v rozporu s čl. 8 Úmluvy, tedy zásahem do práva na rodinný a soukromý život, a zda by vycestování nebylo v rozporu s nejlepšími zájmy nezletilých dětí ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

V. Závěr a náklady řízení

54. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že jí v plném rozsahu vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil s tím, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
55. V dalším řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.)
56. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl výrokem II. dle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a přísluší mu proto právo na náhradu nákladů řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem, které důvodně vynaložil proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl (neboť napadené rozhodnutí bylo zrušeno).

Za účelně vynaložené náklady vzal krajský soud mimosmluvní odměnu zástupce žalobkyň za čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava právního zastoupení, sepsí žaloby, účast na ústním jednání soudu a písemné podání kasační stížnosti) po 3 100 Kč podle ustanovení § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném v rozhodné době). Za úkony právní služby to činí celkem 12 400 Kč, k čemuž je nutné připočít hotové výdaje po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, což činí dohromady částku ve výši 13 600 Kč. Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snižená o 20 %. Soud proto v souladu s tímto ustanovením snížil odměnu o 20%, a tudíž činí 10 880 za každou žalobkyni. Tato částka se dále zvyšuje o DPH 21 %, neboť právní zástupce žalobkyň doložil, že je plátcem této daně. Celkové náklady řízení tak dosáhly výše 26 329, 6Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 22. prosince 2022

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

